

ći da reformira u istome pravcu i katoličku crkvu. Katolički biskupi, koji su radili formulu sporazuma radili su je po ovlašćenju i zapovjesti cara a ne pape. U raznim prevodima, latinskom i njemačkom, formule nisu bile ni suglasne.

Vlačić je zamjerio protestantskim teolozima njihovu pokornost svjetskoj vlasti, bez obzira na vjeru. »Kad je knez objavio, da car strogo traži da staleži prime interim, staleži su se obratili teolozima. Car, kazali su oni, naređuje nam preko naših knezova, da primimo interim. Šta nam vi na to savjetujete, gospodo učitelji? Nato su oni odgovorili ovako i nika-ko drukčije: »Mi smo mišljenja, da treba njegovom rimskom carskom veličanstvu, našem najpremilostivijem gospodaru odati najpokorniju poslušnost i da se treba tako držati, da njegovo veličanstvo i svaki vidi, da smo mi za mir i za slogu«. Mi to vjerno savjetujemo i mi ćemo u pogledu naše ličnosti učiniti da tome pripomognemo koliko budemo mogli«... »Toj izjavi nije nitko sa naše strane prigovorio, dapače su ljudi šutnjom pokazivali da su suglasni«. (Flacius, Narratio njemački tekst kod Twestena, str. 74—75).

U takvoj opasnoj situaciji preuzeo je inicijativu Vlačić. »Još prije nego što je došlo do autentične objave interima, i prije uvođenja ustupljenih običaja, započela je, pod vodstvom Vlačića žestoka, često nepravedna, lično žučna, ali u glavnim tačkama neopovrgljiva polemika«. ³⁵⁾ Tri sto godina poslije Vlačićeve smrti njemačka protestantska crkva je priznala da su Vlačićeve teze u glavnim tačkama bile neopovrgljive.

Ono što je u toj Vlačićevoj borbi bilo »nepravedno« i »žučno« odnosilo se na najveći kulturni au-

³⁵⁾ J. Gottschick, *Adiaphora, Realencyclopaedie für protestantische Theologie und Kirche*, Leipzig 1896, sv. 1, str. 172.